

Jaarverslag Oude Algemene Begraafplaats Zeist

2018

Jaarverslag 2018 Stichting Oude Algemene Begraafplaats Zeist.

Historie Oude Begraafplaats Zeist

In het jaar 1829 is de gemeente Zeist begonnen met de aanleg van een begraafplaats aan de Bergweg. Het was niet langer toegestaan te begraven rond de Oude Kerk. De gemeente kocht voor dat doel een stuk sparrenbos voor een bedrag van 600 gulden van Burgemeester Frans Nicolaas van Bern.

De eerste persoon die hier werd begraven was de heer Pieter Stoop. Dat gebeurde in 1830. (Graf C1).

Zeist had toen 2300 inwoners. De begraafplaats is twee maal uitgebreid en was nog te klein voor de Zeister gemeenschap. In 1917 werd de Nieuwe Begraafplaats aan de Woudenbergseweg in gebruik genomen. De begraafplaats aan de Bergweg werd voortaan "De Oude Algemene Begraafplaats" genoemd.

Na 1917 kon aan de Bergweg alleen nog begraven worden in voor onbepaalde tijd uitgegeven graven. De laatste bijzetting vond plaats in 1965. Hierna werd de Oude Begraafplaats gesloten verklaard.

De gemeente Zeist heeft op 7 december 1987 de Oude Begraafplaats als gemeentelijk monument aangewezen. De Van de Poll Stichting (thans het Zeister Historisch Genootschap) had hier op aangedrongen.

In de jaren negentig heeft de gemeente de begraafplaats als rijksmonument voorgedragen. In 1999 vond de definitieve aanwijzing plaats, zodat het poortgebouw, de parkaanleg en vier grafmonumenten van rijkswege worden beschermd.

Algemeen

In de loop der jaren is door de gemeente en een groot aantal vrijwilligers veel geïnvesteerd in het onderhoud en de verfraaiing van de begraafplaats.

Op initiatief en met financiële steun van de Rotaryclub is het poortgebouw gerestaureerd en in 2006 feestelijk geopend. Het park is in 2012 in opdracht van de gemeente grondig opgeknapt. Het geheel ziet er verzorgd uit.

Het park wordt door de vrijwilligers van de "wiedclub" met veel enthousiasme onderhouden. Hierbij worden de grafstenen niet vergeten.

Door het fraaie poortgebouw en het goed onderhouden park is het zeer de moeite waard om een bezoek af te leggen. Men kan er van de natuur en de sfeer genieten en kennis nemen van een belangrijk stuk van de Zeister geschiedenis.

Voor bezoekers is het poortgebouw, vanaf april tot en met september, iedere vierde zaterdag van de maand, geopend. Vrijwilligers zijn dan aanwezig om koffie of thee aan te bieden en informatie te geven.

De begraafplaats is elke dag open van 10.00 tot 16.00.

Stichting Oude Algemene Begraafplaats Zeist “De Kleine en de Grootte”

De Stichting is opgericht in 2002 en heeft als doel om in samenwerking met de eigenaar, de gemeente Zeist, de Oude Algemene Begraafplaats in stand te houden en te onderhouden, het bestuderen en onderzoeken van de historische betekenis van de begraafplaats, het verstrekken van informatie hierover en het stimuleren van de belangstelling voor de begraafplaats.

Aanvankelijk zorgden de zogenaamde participanten, te weten, de Gemeente Zeist, de Rotary Club Zeist, Stichting `t Gilde Zeist en het Zeister Historisch Genootschap, elk voor 2 bestuursleden. Enkele jaren geleden vonden de participanten het tijd zich terug te trekken en de statuten werden gewijzigd. Een persoon in het Bestuur is benoemd op voordracht van het Zeister Historisch Genootschap, de overige bestuursleden zijn personen die geen binding hebben met enige organisatie.

Het Geheugen van Zeist

De erfgoedpartners van Zeist werken samen in de vereniging Het Geheugen van Zeist. De erfgoedpartners zijn: Gemeentearchief van Zeist, Het Zeister Historisch Genootschap, De Historische Vereniging Den Dolder, de museumstichting `t Hernhuttershuis, de Stichting `t Gilde Zeist, de commissie Open Monumenten Dag, de Stichting Zilverkamer Zeist, de Culturele Vleugel Het Slot, de Bibliotheek Zeist en de Stichting Weg der Weegen, de Stichting Oude Algemene Begraafplaats ‘de Kleine en de Grootte’.

Het Geheugen van Zeist heeft ten doel het organiseren van gemeenschappelijke activiteiten. Het Geheugen van Zeist heeft een eigen website. Op deze website vindt men een verzameling gegevens, zoals teksten en afbeeldingen en video's, die te maken hebben met de geschiedenis van Zeist, die via internet voor iedereen beschikbaar zijn. Voor de Oude Begraafplaats is de website in het bijzonder van belang, omdat het digitale grafregister van de Oude Begraafplaats er in is opgenomen. Zo kan men nagaan wie er begraven ligt en waar.

Op de volgende wijze is het grafregister te vinden:

1. ga naar www.geheugenvanzeist.nl
2. kies “bekijk alles”
3. kies “personen”
4. vul naam van persoon in.

Verder kan nog opgemerkt worden dat de website van onze stichting: www.oudebegraafplaatszeist.nl niet alleen rechtstreeks bereikbaar is, maar ook via de website van het Geheugen van Zeist.

Parels van Zeist

Door het Geheugen van Zeist is in 2018 het initiatief genomen om de activiteiten en speerpunten van de Erfgoedpartners te inventariseren. Daartoe zijn een tweetal bijeenkomsten geweest, de Inspiratiebijeenkomsten. Deze twee bijeenkomsten hebben geresulteerd in een aantal nieuwe activiteiten, die de Parels van Zeist zijn genoemd. De Stichting Oude Algemene Begraafplaats Zeist is voornemens, in samenwerking met 't Gilde Zeist een nieuwe rondleiding te gaan samenstellen, waarbij de landgoederen Pavia en Hoog Beek en Royen bezocht worden en verteld wordt over deze landgoederen en hun voormalige bewoners, de familie Voomborgh en de familie Pauw van Wieldrecht. Beide families hebben graven op de Oude Algemene Begraafplaats en zijn daarmee de verbindende factor.

De planning is om deze nieuwe activiteit begin 2019 te kunnen gaan uitvoeren.

Website

Zoals in het Jaarverslag van 2017 al is aangekondigd, is de website dit jaar vernieuwd. We hebben daarvoor van de gemeente Zeist extra subsidie gekregen, waardoor wij onze wens daartoe konden uitvoeren. De website is nog niet helemaal up-to-date, maar daar wordt het komende jaar aandacht aan besteed. Het is nu voor het bestuur ook mogelijk, om zelf veranderingen en aanpassingen op de website te doen, we zijn daarbij niet meer afhankelijk van derden. We willen hierbij zeer zeker onze hartelijke dank uitspreken aan dhr. Rob van Ingen, de ontwerper van onze vorige website en de zeer bereidwillige 'derde' die ons de afgelopen jaren ondersteunde.

Tentoonstelling 2018

Als aanvulling op de vaste tentoonstelling "Begraven in Zeist" verzorgt de Tentoonstellingscommissie van het ZHG elk jaar een expositie, waarbij een familie in beeld gebracht wordt waarvan leden op de Oude Begraafplaats zijn begraven.

De bijzondere tentoonstelling in 2018 is niet aan één familie, maar aan drie schoolmeesters uit Zeist gewijd, te weten Dhr. Jacob van Zanten, Dhr. Simon de Meijere en Dhr. A.C. de Vriendt.

Op zaterdag 26 mei van het verslagjaar vond de officiële opening plaats van deze expositie over de onderwijzers,

Dhr. Marcel Fluitman, wethouder Zorg, Cultuur en Ouderen, verrichtte samen met mevr. Riekje van der Tol, achterkleindochter van dhr. Jacob van Zanten, de opening. Voor de opening van de expositie was veel belangstelling.

dhr. Marcel Fluitman en mevr. Riekje van der Tol

De Tentoonstellingscommissie, dit jaar bestaande uit mevr. Saskia van Ginkel van het Zeister Historisch Genootschap, dhr. Dick van der Kamp, voormalig bestuurslid van de Oude Begraafplaats en mevr. Bronia Okhuijsen-Schumacher, secretaris, had op de gebruikelijke zorgvuldige wijze voor interessante

documenten en afbeeldingen zorggedragen. Bijzonder was ook, dat een aantal nazaten van dhr. Jacob van Zanten aanwezig waren bij de opening van de tentoonstelling. Zij hebben ons ook, voor de tentoonstelling, meerdere foto's uit hun familiearchief ter beschikking gesteld, daarvoor zijn wij hen zeer erkentlijk.

Inmiddels zijn er zeven bijzondere exposities geweest; het is een goede traditie geworden. De volgende families zijn hierbij in beeld gebracht: De Pesters, v.d.Haar, Ekdome en de molenaars van Altena, de Struve en Schuurman, de familie Steggewentz, de dames Walkart en de familie Stoové.

Posters van eerdere tentoonstellingen

De posters van deze tentoonstellingen lagen opgeborgen in het Gemeentearchief. We hebben dit jaar kunnen realiseren dat zij nu in posterramen zijn geplaatst. Een posterframe met de posterramen is permanent ondergebracht in het Poortgebouw en zijn dus tijdens de openstellingen altijd te bezichtigen.

Open monumentendag

Traditiegetrouw vindt de Open Monumentendag plaats op de tweede zaterdag van september. In 2018 was dat dus op 8 september, het thema was dit jaar In Europa. Wij mochten ons verheugen in een groot aantal belangstellenden. Door dhr. Dick van de Kamp en mevr. Aletta van Embden werden een aantal rondleidingen op de begraafplaats verzorgd.

Grafmonumenten

Door de ontvangen donaties en subsidies is het de Stichting mogelijk gemaakt om grafmonumenten te conserveren en beschadigingen van hekwerken te herstellen. Voor de ontvangen donaties en bijdragen is het bestuur zijn donateurs veel dank verschuldigd. Zonder deze bijdragen kunnen de conserveringswerkzaamheden niet worden uitgevoerd.

Het bestuur hecht grote waarde aan de conservering. Dit voorkomt dat de graven in verval raken en draagt er aan bij, dat de begraafplaats aantrekkelijk blijft voor het publiek. Het conserveren van de graven blijft dan ook hoog op de agenda staan.

Wellicht ten overvloede merkt het bestuur op, dat het financieel verslag 2018, waarin de financiële specificaties van de activiteiten en beoogde conserveringswerkzaamheden is opgenomen, beschikbaar is op de website van de Stichting.

Door het Bestuur is ook in 2018 een inventarisatie gemaakt van op te knappen graven en is daarvoor een begroting gemaakt. Door onvoorziene omstandigheden is het niet tot uitvoering van de restauraties gekomen. De geplande restauraties en de daarbij behorende financiering zijn doorgeschoven naar 2019.

De Grafkelders

De bijzondere grafkelders op de begraafplaats zijn dringend aan restauratie toe. De restauratie c.q. het

opknappen van deze grafkelders gaat het budget van de Stichting te boven. Wij zijn daarom ook zeer verheugd dat de Gemeente Zeist c.q. wethouder Fluitman positief heeft gereageerd op ons verzoek om ondersteuning daarvoor en dat er inmiddels een inventarisatie is gemaakt door een funerair expert, dhr. Leon Bok. Hij heeft inmiddels een advies uitgebracht over de manier waarop de restauratie gedaan kan worden. Wij zijn in afwachting van het besluit van de gemeente hierover en verwachten dat de restauratie in het komende jaar gerealiseerd kan worden.

Bezoek aan de Algemene Begraafplaats in Bunnik

Op 10 oktober vond het jaarlijkse uitje van de wiedclub plaats. Dit jaar zijn een aantal bestuursleden en leden van de wiedclub naar de Algemene Begraafplaats in Bunnik geweest. Door dhr. P. van Willigenburg, beheerder van de begraafplaats werd een uitgebreide en informatieve rondleiding gegeven.

Daarna is er met een klein groepje nagepraat bij onder genot van een kop thee met wat lekkers. Het was een geslaagde bijeenkomst.

De Wiedclub

Werkzaamheden

Het park ziet er goed uit, het zorgt samen met het Poortgebouw en het hek voor een fraai geheel. Het bestuur van de Stichting prijst zich gelukkig met de groep vrijwilligers, de zogenoemde "wiedclub". Paden worden onderhouden, het onkruid wordt verwijderd en de grafstenen worden opgeknapt. Er wordt voor gezorgd dat de opschriften op de graven weer zo goed mogelijk leesbaar zijn. Het bestuur vindt dat heel belangrijk. Hoe kan een begraafplaats de spiegel van de geschiedenis zijn als de teksten niet gelezen kunnen worden?

Het bestuur is zeer dankbaar voor het werk van de wiedclub. Mede hierdoor weten velen de begraafplaats te vinden. De wiedclub kan altijd uitbreiding gebruiken en dus zijn vrijwilligers van harte welkom. Bij de vrijwilligerscentrale is een oproep voor vrijwilligers voor de wiedclub geplaatst.

Werkoverleg

Het grote onderhoud van het groen op de begraafplaats, zoals o.a. het snoeien van struiken en bomen wordt door de afdeling Groenvoorziening van de gemeente gedaan. Samen met de leden van de wiedclub, dhr. van Vulpen en dhr. Blaas van de gemeente Zeist en het bestuur is er in december een werkoverleg geweest om kennis met elkaar te maken en de werkzaamheden af te stemmen. Dit is goed bevallen en er is de afspraak gemaakt dit komend jaar te herhalen.

Wiedtijden

De wiedclub wiedt elke eerste dinsdag van de maand van 13.30 – 16.00 uur.

Lesprogramma basisscholen

Al langer lag er de wens om ook jongeren meer te betrekken bij en informatie te kunnen geven over de begraafplaats. Daarom is bij de Hogeschool Utrecht de vraag uitgezet voor een stagiair, die een lesprogramma voor de basisschool gaat ontwikkelen. Daarop heeft een student van de opleiding CMV, Jens Velthuijsen, zich aangemeld. Hij is begonnen om zo'n lesprogramma te ontwikkelen. Als Stichting hebben wij niet de kennis in huis om inhoudelijk ondersteuning te kunnen geven op het onderwijstechnische aspect van zo'n programma. Wij hebben dhr. Cor Krüter, lid van de Zilverkamer, bereid gevonden, onze stagiar vanuit zijn professionele achtergrond als onderwijdeskundige, mee te begeleiden. De stage verloopt voorspoedig en we verwachten dat het lesprogramma medio april 2019 zijn vorm heeft gekregen.

Aanvragen over graven

Door een aantal nabestaanden werd geïnformeerd naar de graven van personen op de begraafplaats. In een enkel geval kon het graf niet teruggevonden worden, omdat er aan de rechterkant van de begraafplaats in het verleden helaas grafstenen zijn verwijderd. In een aantal andere gevallen konden wij families verder informeren.

Archiefonderzoek

We worden regelmatig geconfronteerd met het gegeven, dat er in het grafregister namen staan van overledenen en de plek waar zij begraven zijn, die afwijken van andere documentatie hierover. We weten dat er personen herbegraven en/of bijgezet zijn in andere graven op de begraafplaats. Ook zijn er een behoorlijk aantal graven geruimd. Het komende jaar willen we hier, door archiefonderzoek duidelijkheid over krijgen.

ANBI

Voor de bestaande en de nieuwe donateurs brengt het bestuur onder de aandacht dat onze stichting door de belastingdienst de ANBI status is toegekend. Dat betekent dat giften aan de stichting in de belastingaangifte als gift kunnen worden aangemerkt. Op de website van de Belastingdienst is de stichting als volgt geregistreerd. "Stichting Oude Algemene Begraafplaats Zeist De Kleine en de Groote RSIN/fiscaalnummer 811107462.

Samenstelling Comite van Aanbeveling

1. Mr. dr. V.A.M van der Burg, oud lid Tweede kamer
2. Drs. M.J. van Rijn, voormalig CEO PGGM, sinds 5 november 2012 Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
3. Drs. J.J.L.M. Janssen, burgemeester van Zeist
4. Mr. dr. M. Oosting, Staatsraad en oud Ombudsman
5. Mevr. Mr. Y.C.M.T. van Rooy, voorzitter van de Ned. Ver. van Ziekenhuizen te Utrecht
6. Dhr. G.J. Schutte, oud lid Tweede Kamer
7. Mr. M.A.van Rhijn, voormalig secretaris van het bestuur en oud notaris te Zeist

Samenstelling van het Bestuur

Het bestuur bestaat uit de volgende personen.

Dhr. J.H. Harkema, voorzitter

Mevr. B. A.H.M. Okhuijsen-Schumacher, secretaris

Dhr. J.H. Laterveer, penningmeester

Mevr. A.M.S. Ponten, lid

Mevr. A.G. van Embden, lid

Zeist, april 2019

Colofon

Tekst Dhr. D.v.d. Kamp en Mevr. B.A.H.M. Okhuijsen-Schumacher

Lay/out Mevr. B.A.H.M. Okhuijsen-Schumacher

Foto's Mevr. B.A.H.M. Okhuijsen-Schumacher en Mevr. S. van Ginkel